

موان فرهنگی

بامعده شناسی دو

پایه یازدهم

نام دبیر: مریم یابنده جهرمی
استان فارس: شهرستان مرودشت

Lm.yabandeh@Hotmail.com

درس اول

YABANDEH

تفاوت
جهان اجتماعی و
جهان طبیعی
در چیست؟

۱- عضویت در جهان طبیعی و نظم آن بر اساس اراده و آگاهی اعضا به وجود نمی آید و به همین دلیل با اراده اعضا نیز تغییر نمی کند اما عضویت و نظم اعضا در جهان اجتماعی با اراده و آگاهی انسان ها شکل می گیرد و قابل تغییر است .

۲- جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود از طریق تعلیم و تربیت به نسل دیگر تداوم می یابد .

فرهنگ
چه نقشی در
هویت یابی افراد
و جهان اجتماعی
دارد؟

هویت جهان اجتماعی و هویت افراد بر اساس فرهنگ (عقاید ، ارزش ها و آرمان های) همان جهان اجتماعی شکل می گیرد.

فرهنگ را
تعریف کنید .

مجموعه آگاهی های مشترک که جهان اجتماعی بر اساس آن ها شکل می گیرد .

هویت
جهان اجتماعی
بیشتر متأثر از لایه های
عمیق فرهنگ است یا
لایه های سطحی آن ؟
چرا ؟

لایه های عمیق - زیرا لایه های سطحی برحسب شرایط قابل تغییرند بدون این که موجب تحول و تغییر بنیادین در جهان اجتماعی شوند اما تغییر در لایه های عمیق جهان اجتماعی را دچار تحولات بنیادین و اساسی خواهد کرد .

با توجه به آنچه در سال های گذشته خوانده اید به سوالات بالا پاسخ دهید .

پرسش های بنیادین هر فرهنگ به سه دسته تقسیم می شوند

معرفت شناسانه :

پرسش هایی از قبیل این که آیا تنها راه شناخت حس و تجربه است ؟

انسان شناسانه :

پرسش هایی از قبیل این که آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل ؟

هستی شناسانه :

پرسش هایی از قبیل این که آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می شود ؟

- ❖ هر فرهنگی در عمیق ترین لایه های خود به بنیادی ترین پرسش های بشر پاسخ می دهد .
- ❖ این پرسش های بنیادین و پاسخی که به آن ها داده می شود عقاید اساسی یا تصویر بنیادین هر فرهنگ از انسان و جهان را می سازد .
- ❖ عقاید اساسی یا تصویر بنیادین هر فرهنگ از انسان و جهان به مثابه روح یا شالوده هر فرهنگ عمل می کند .
- ❖ پاسخ های متفاوتی که به این پرسش ها داده می شود جهان های فرهنگی مختلفی را پدید می آورد .

آن چه مشاهده یا به وسیله حواس درک می شود ، اتفاق می افتد و وجود دارد .

- ❖ پدیده های متفاوتی که در اطراف ما قرار دارند در منظومه های بزرگ و مهمی بسته بندی می شوند .
- ❖ منظومه ها را به دلیل اهمیتشان جهان می نامند .
- ❖ برخی از این جهان ها عبارتند از : جهان انسانی ، جهان اجتماعی ، جهان طبیعت ، جهان اسلام ، جهان غرب و ...

محصول زندگی انسان است و آنچه با اندیشه و عمل انسان پدید می آید.

جهان انسانی

بخش اجتماعی (جهان فرهنگی)

به زندگی اجتماعی انسان باز می گردد و نتیجه عضویت در گروه های مختلف می باشد و هویتی فرهنگی دارد .

بخش فردی (جهان ذهن)

بخشی که به زندگی شخصی و فردی انسان ها باز می گردد (ابعاد ذهنی ، اخلاقی و روانی)

چه زمانی انسان در محدوده اجتماعی و فرهنگی جهان انسانی قرار دارد؟

چه زمانی انسان در محدوده فردی و ذهنی جهان انسانی قرار دارد؟

وقتی اندیشه خود را به صورت گفتار، نوشتار و ... بیان می کند یا بر اساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می نماید.

وقتی درباره مسئله خاصی می اندیشیم.

مثال: وقتی انشاء را در دفتر خود می نویسیم.

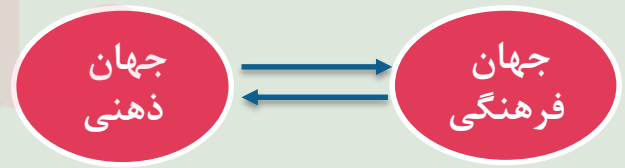
مثال: وقتی درمورد نوشتن یک انشاء فکر می کنیم.

راه های ورود یک اندیشه فردی به حوزه فرهنگ

موسیقی، فیلم، نقاشی، رسانه و ...

❖ شکل زیر نشان می دهد که بین جهان های ذهنی و فرهنگی ارتباط، تناسب و هماهنگی وجود دارد.

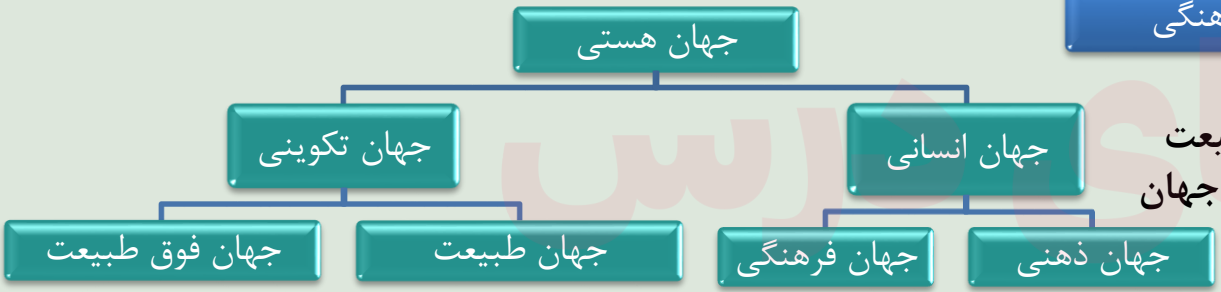
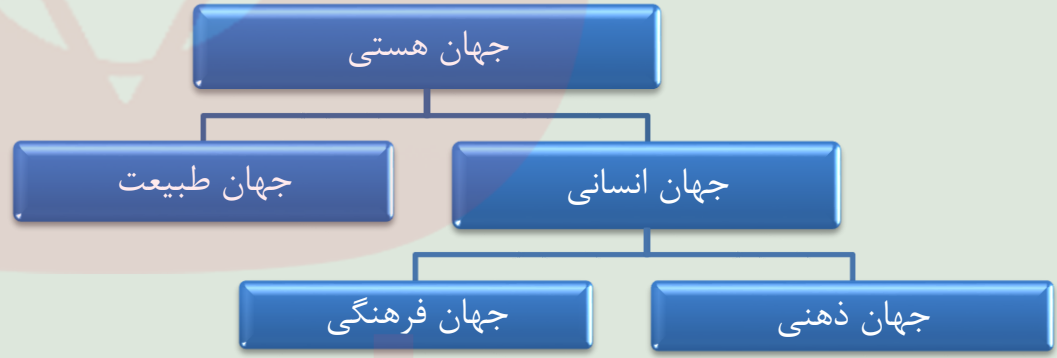
- هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می آورد
- و به همان نوع اجازه بروز و ظهور می دهد.
- هر عقیده و اخلاقی جوپای فرهنگ متناسب با خود است.



❖ **جهان تکوینی** در اطراف مآپدیده هایی وجود دارند که محصول زندگی انسان نیستند پس می توانیم در مقابل جهان انسانی از جهان دیگری نام ببریم که به آن **جهان تکوینی** می گویند .

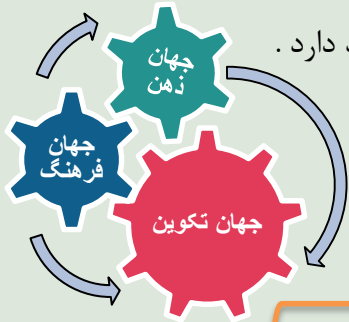


❖ برخی جهان تکوینی را به طبیعت محدود می کنند و تقسیم بندی زیر را از جهان انسانی ارائه می دهند :



❖ متفکران مسلمان جهان تکوینی را به طبیعت محدود نمی کنند و تقسیم بندی رو به رو را از جهان انسانی ارائه می دهند :

بین جهان های مختلف رابطه و تعامل وجود دارد .



دیدگاه های متفاوت در مورد تعامل جهان های ذهنی، فرهنگی و تکوینی

دیدگاه اول (ماتریالیست ها)

جهان طبیعت را مهم تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی می دانند.

جهان تکوینی را به طبیعت محدود می کند.

ذهن افراد و فرهنگ جامعه هویتی طبیعی و مادی دارد و علوم مربوط به آنها مانند علوم طبیعی است .

بین علوم طبیعی و علوم انسانی و علوم اجتماعی تفاوتی قائل نمی شوند.

دیدگاه دوم (رئالیست ها)

جهان فرهنگی را مهم تر از جهان ذهنی و جهان تکوینی می دانند .

جهان تکوینی را ماده خامی می دانند که انسان ها بر اساس فرهنگ های مختلف خود در آن دخل و تصرف می کنند .

جهان ذهنی و جهان تکوینی استقلال و اهمیت خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می دهند .

جهان ذهنی انسان را تابع فرهنگ جامعه می دانند .

دیدگاه سوم (قرآن)

جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی را مهم و در تعامل با یکدیگر می دانند .

جهان تکوینی را به طبیعت محدود نمی کند

ادراک و آگاهی به انسان منحصر نمی شود و جهان تکوینی بر اساس مشیت خداوند رفتاری حکیمانه با افراد و جوامع انسانی دارد.

برای جامعه و فرهنگ ارزش ویژه ای قائل است و از مرگ و زندگی امت ها سخن می گوید.

جهان فردی انسان ها را نادیده نمی گیرد و بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه تاکید می کند.

نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی
چه پیامدی به دنبال دارد؟

موجب می شود ظرفیت ها و قابلیت هایی
از علوم انسانی و اجتماعی سلب شود .

از منظر قرآن چه زمانی جهان تکوینی درهای برکات خود را به
روی انسان ها می گشاید؟

زمانی که انسان اخلاق الهی و جامعه فرهنگی
توحیدی داشته باشد .

از منظر قرآن چه زمانی زمین و آسمان از تعامل سازنده با انسان ها
باز می ماند و ظرفیت های الهی خود را از آن ها پنهان می کند؟

زمانی که افراد و فرهنگ جامعه هویتی مشرکانه داشته باشند .

انسان با چنین دیدگاهی از تعامل درست با
جهان هستی و شکوفایی استعدادهایش باز
می ماند .

برخی از دیدگاه ها مانع شناخت صحیح
انسان و جهان هستی می شوند .

اغلال و سلاسل به چه معناست ؟

قرآن کریم از باورها و اعمالی که مانع دستیابی انسان به حقیقت خویش و جهان هستی می شود
به اغلال و سلاسل یاد می کند .
در واقع اغلال و سلاسل زنجیره‌هایی هستند که انسان را در دنیا و آخرت به بند می کشند .

وضعیت امروزی محیط زیست ، محصول چه باورهایی درباره انسان و طبیعت است ؟

نتیجه نگاه دنیوی و این جهانی انسان مدرن به طبیعت است زیرا در این باور طبیعت ماده خامی است که انسان می تواند هر گونه دخل و تصرفی را در آن انجام دهد .

نمونه هایی از آیات قرآن در مورد تعامل فعال جهان
تکوینی با جهان اجتماعی و اجتماعی

آیه ۹۶ سوره اعراف : اگر مردم قریه ها ایمان بیاورند و پرهیزگاری کنند خداوند برکات آسمان و زمین را بر روی آن ها می گشاید .

آیه ۲۷۶ سوره بقره: خداوند ربا را ناچیز می گرداند و صدقات را افزونی می دهد و هیچ کفران کننده گنهکار را دوست ندارد .

آیه ۴۱ سوره روم : به سبب اعمال مردم فساد در خشکی و دریا آشکار شد تا جزای بعضی کارهایشان را بچشند باشد که باز گردند.